

NOILE SISTEME ECONOMICE ȘI SOCIALE

Editura SITECH
Craiova, 2018

AFRICA - UN CONTINENT ÎN PERMANENTĂ SCHIMBARE	7
AJUTOARELE DE STAT PENTRU RESTRUCTURARE ȘI PRINCIPIUL INVESTITORULUI PRIVAT	19
BANCA MONDIALĂ: 70 DE ANI CARE AU ZGUDUIT LUMEA	29
CONSIDERAȚII PRIVIND IMPORTANȚA POLILOR DE CREȘTERE ÎN ECONOMIE.....	38
CHINA – CEL MAI IMPORTANT ȘI RECENT POL DE CREȘTERE FINANCIARĂ ȘI MONETARĂ	46
ENERGIILE REGENERABILE ȘI AJUTORUL DE STAT	57
EVOLUȚIA OCUPĂRII FORȚEI DE MUNCĂ ȘI A SITUAȚIEI SOCIALE ÎN UNIUNEA EUROPEANĂ.....	63
JAPONIA. POLII DE CREȘTERE REGIONALĂ	67
JAPONIA, IMPORTANT POL DE CREȘTERE FINANCIARĂ A PLANETEI	75
NOI REGLEMENTĂRI PRIVIND IMPOZITAREA MAI ECHITABILĂ ȘI MAI EFICIENTĂ A ÎNTREPRINDERILOR DIN UE	82
NOUL PACHET DE REGLEMENTĂRI AL UNIUNII EUROPENE PENTRU CONSOLIDAREA ȘI REZILIENȚA BĂNCILOR.....	89
POLII DE CREȘTERE. MODEL CALITATIV ȘI CANTITATIV DE ANALIZĂ	94
POLII DE CREȘTERE SPIRITUALI AI PLANETEI.....	108
UNIUNEA FINANCIARĂ (FISCALĂ) EUROPEANĂ.....	116
PREZENT ȘI PERSPECTIVĂ. DIRECȚII PRINCIPALE DE EVOLUȚIE	123
REFORMA IMPOZITULUI CORPORATIV ÎN CADRUL UNIUNII EUROPENE	132
REGLEMENTĂRI NECESARE SPRIJINIRII INVESTIȚIILOR ÎN CAPITALUL DE RISC	139

REGLEMENTĂRI PENTRU INVESTIȚIILE ÎN CAPITALUL DE RISC ȘI ANTREPRENORIATUL SOCIAL.....	144
REȚEAUA EUROPEANĂ A CONCURENȚEI	149
REVIZUIREA DIRECTIVEI PROSPECTUS	153
STRATEGII DE IEȘIRE DIN ZONA EURO	163
TENDINȚE SECULARE LA ÎNCEPUT DE MILENIU	168

AFRICA - UN CONTINENT ÎN PERMANENTĂ SCHIMBARE

Africa este un continent minunat, cu bogății naturale, o istorie și populații fascinante, încă insuficient cunoscute, apreciate și valorificate, care s-a schimbat considerabil în ultimele 5-6 decenii, când majoritatea țărilor acestui continentul și-au câștigat într-un fel independența politică.

Transformările din Africa sunt sintetizate în diferitele perspective formulate și aplicate în legătură cu evoluția acestui continent. Studiul semnalează aceste perspective diferite și subliniază necesitatea unor ipoteze noi de lucru în plan economic privind viitorul continentului african.

Considerații generale

Ca suprafață, Africa are cca 30 milioane kmp, fiind al doilea din lume după Asia; suprafața Africii reprezintă 1/5 din suprafața uscatului planetar. Sahara este cel mai mare deșert din lume, iar împreună cu alte două deșerturi – Kalahari și Namib - formează cele mai mari suprafețe deșertice ale Terrei, după continentul australian. Africa este un continent uriaș, după Asia și America, cu țărături în general rectilinii, cu puține peninsule și insule; este unicul continent dispus simetric față de Ecuator, de unde rezultă clima sa care este cea mai caldă comparativ cu celelalte continente ale Terrei¹ – ¾ din suprafața Africii se află dispuse între cele două tropice, Racului la nord și Capricornului, la sud.

În Africa sunt localizate geografic 54 de țări din cele 189 ale planetei, precum și un teritoriu neautonom (nu se autoguvernează), Sahara Occidentală. În secolele al XVIII-lea și al XIX-lea, în timpul perioadei coloniale, în Africa se aflau cca 10.000 de state și posesiuni coloniale (teritorii) diferite. Africa este o întinsă zonă de uscat a planetei, unde – prin cercetări științifice - au fost identificați că au apărut primii *homo habilis*.

În Africa trăiesc cca 1,4 miliarde persoane, din cele 7 miliarde ale planetei (aceasta reprezintă 20% din total), iar demografia apreciază că numărul lor se va dubla în cca 30 de ani. Un sfert din cele cca 9.000 de limbi ale planetei se vorbesc în Africa, printre cele mai folosite limbi fiind: araba (vorbită de cca 200 milioane persoane), engleza (150 milioane),

¹ Horia C. Matei, *Enciclopedia Africii*, București, Editura Meronia, 2002, p. 13 (selectiv)

franceza (135 milioane) swahili (120 milioane), portugheza (40 milioane) și spaniola (30 milioane). Cca jumătate din populația țărilor Africii este anal-fabetă. Persoanele conectate la internet, de regulă tot din populația albă, sunt mai puține numeric decât în orice mare oraș dezvoltat al planetei.

Curiozitățile unice ale Africii

Africa deține cca 30% din toate resursele minerale existente pe Pământ, fiind continentul cu cele mai mari zăcăminte minerale din lume. Nigeria este al patrulea cel mai mare exportator de petrol din lume și cel mai mare producător de petrol din Africa, cu circa 2,2 milioane de barili produși în fiecare zi. Topul celor 10 cei mai mari producători de petrol din Africa este format din: Nigeria, Algeria, Angola, Libia, Egipt, Sudan, Guineea Ecuatorială, Republica Congo, Gabon și Africa de Sud. Africa are cele mai mari rezerve de metale prețioase, deținând peste 40% din rezervele de aur, peste 60% din cele de cobalt și 90% din rezervele de platină de pe planetă.

Peste 90% din solurile continentului sunt improprii pentru agricultură și numai 0,25% au un potențial de la moderat la scăzut pentru creșterea culturilor agricole. Variabilitatea precipitațiilor este foarte mare – de la 0 mm/an în Sahara la 9.500 mm/an în apropierea Muntelui Camerun. Peste 250 milioane de africani suferă de subnutriție cronică.

Deși este continentul cu cel mai bogat potențial hidroenergetic din lume (deține 40% din totalul mondial), deficitul de apă în Africa are impact asupra vieților a peste 300 de milioane de africani, din care 75% se bazează pe apele subterane ca principală sursă de apă potabilă. Încălzirea globală doar agravează situația. Rezervele limitate de ape subterane reprezintă doar 15% din totalul volum a resurselor de ape regenerabile. Noile descoperiri de ape subterane în bazinele sedimentare mari din Libia, Algeria și Chad pot fi insuficiente pentru potolirea creșterii constante a setei în Africa în următoarele decenii.

Productivitatea a aproximativ a 65% de terenurile agricole a scăzut semnificativ din cauza suprafețelor mari de pământ deteriorate de eroziune, a practicilor precare de gestionare a terenurilor, mineritului și poluării din ultimii 50 de ani. Se estimează că unele peisaje terestre africane vor pierde peste 50 tone de sol pe hectar din cauza neglijenței și deșertificării. Peste 30% de pășuni și aproape 20% din toate pădurile sunt clasificate ca moderat sau puternic degradate.

Rata defrișării în Africa este dublul mediei pe restul lumii cu mai mult de patru milioane de hectare de pădure dispărute în fiecare an. Țări precum Kenya, Malawi și Zambia au doar 1-5% rămase din pădurile inițiale. Pădurile care acoperă peste 20% din suprafața totală a Africii de aproa-

pe 30 milioane kilometri pătrați sunt în prezent toate degradate și distruse de exploatarea forestieră comercială și de subzistență, precum și de transformarea lor în plantații, terenuri agricole, mine, drumuri și așezări. Aproximativ 60% din pădurile tropicale din bazinul Congo sunt considerate exploatabile comercial.

Șase din topul primelor 10 țări cu cea mai mare pierdere anuală netă din zona împădurită sunt țări din Africa. Pădurile existente în Africa se micșorează anual cu cca 40 mii kilometri pătrați; țările cu cele mai semnificative pierderi sunt țările care dețin cele mai mari suprafețe împădurite, cum ar fi Republica Democrată Congo și Gabon.

Peste 1.270 de baraje mari au fost construite de-a lungul râurilor de pe continent. Lacul Victoria este cel mai mare lac din Africa și al doilea cel mai mare lac de apă dulce din lume după Lacul Baikal din Asia.

Africa arde cea mai multă biomasă de pe glob care produce doar aproximativ 4% din totalul emisiilor de dioxid de carbon din lume. Africa are opt din cele 11 habitate natural majore și cele mai mari populații rămase de lei, elefanți, rinoceri, gheparzi, hiene, leopardzi și sute de alte specii.

Bogățiile Africii

Petrol. Rezervele de petrol deținute de Mali, descoperite din 1970, au atras în ultimii ani un număr important de occidentali la furat. Nu de mult, a fost descoperit, la o adâncime de 107 metri, un imens zăcământ de gaz, la Bourakebougou, la doar 60 de km de capitala Bamako. Este vorba despre unul dintre cele mai importante zăcăminte de gaz, după cum au anunțat reprezentanții companiei petroliere Petroma, din Canada.

Aur. Mali este al treilea mare producător de aur din Africa, având în prezent șapte câmpuri miniere, care includ Kalana și Morila, în sud, Yatela, Sadiola și Loulo, în vest, precum și Tabakoto și Syama – mine care au reluat recent producția.

Uraniu. Exploatarea uraniului este efectuată în prezent de mai multe companii occidentale. Cel mai important zăcământ de uraniu explorat la ora actuală de o companie canadiană este cel din zona minieră Falea (150 kmp), estimat la 5.000 de tone. La fel de important este zăcământul de la Kidal, din nord-estul țării (19.930 kmp), care ar deține aproximativ 200 de tone.

Diamante. Africa deține 45% din zăcămintele de diamante, iar Mali are un potențial uriaș de dezvoltare a exploatării acestor pietre prețioase. În regiunea Kayes există o mină de diamant, iar în regiunea Sikasso, din sudul țării, au fost descoperite astfel de pietre prețioase.

Depozitele de bauxită, fier, magneziu, staniu și cupru sunt cunoscute. Conform estimărilor, Mali deține peste două milioane de tone de rezerve de fier, iar cele de bauxită depășesc 1,2 milioane de tone.

Elemente esențiale de Istorie a Africii

Africa este unul din cele 7 continente ale Terrei, locuit din cele mai vechi timpuri. Leagănul civilizației umane actuale a fost Africa. După una din cele mai importante lucrări despre istoria Africii – *Atlasul popoarelor din Africa*² - teritoriul african a fost locuit în cea mai mare parte a sa: Valea Nilului, Etiopia, Maghrebul, Africa de Vest, vechea Africă bantu, Madagascarul și insulele. După Jean Sellier, iată principalele etape ale istoriei acestor părți importante ale Africii:

- *Valea Nilului*: a) Egiptul - de la arabi la otomani; de la Mehmet Ali la stăpânirea britanică; către anii 1350 și 1700; comerțul cu sclavi; drumul către independență; b) Sudanul – vremea funjilor; regimul turco-egiptean; statul mahdist; condominiul anglo-egiptean; Sudanul după 1956; populațiile din Sudan;

- *Etiopia și vecinii săi*: a) vechea Etiopie: Aksum, dinastia Zague; Epoca de aur a dinastiei lui Solomon și problemele acestei dinastii; Era principilor: Tewdros al II-lea și Yohannes al IV-lea; b) somalii până în secolul al XIX-lea; c) Africa de nord-est în secolul al XX-lea: Etiopia în fața marilor puteri coloniale; coloniile până în 1936; războiul din Etiopia și urmările sale; Etiopia contemporană; popoarele Etiopiei; Eritreaa, Djibuti, Somalia;

- *Maghrebul*: berberi, cartaginezi, romani; a) imperiile musulmane: islamizarea Maghrebului; epoca Fatimizilor; Almoravizii și Almohazii; noile regate berbere; regențele (pașalâcurile) de la Alger, Tunis și Tripoli; Marocul din secolul al XVI-lea până în 1912; b) Maghrebul începând din secolul al XIX-lea: Algeria franceză; Războiul pentru independența Algeriei; Algeria contemporană; Tunisia în perioada protectoratului; Marocul contemporan; cheștiunea Saharei occidentale; Mauritania;

- *Africa de Vest*: a) popoarele savanei occidentale: Ghana și expansiunea poporului mande; Imperiul Mali; Imperiul Songhai; ținuturile mande din secolul al XVII-lea până în secolul al XIX-lea; popoarele voltaice; wolofii și vecinii lor; peulii; vremea jihad-urilor; b) popoarele savanei centrale: poporul hausa până în secolul al XVIII-lea; Califatul de Sokoto; Kanem și Bornu; Ouddai; c) popoarele pădurii: Yoruba; poporul edo; Ibo și vecinii lor; popoarele fon și ewe; akanii; popoarele din Guinea Superioară;

² Jean Sellier, *Atlasul popoarelor din Africa*, traducere din limba franceză de Magda Stan, cartografie Bertrand de Brun și Anne le Fur, București, Editura Niculescu, 2003

- *Africa de Vest din secolul al XIX-lea*: a) perioada colonială: cursa pentru colonii (1883-1898); încheierea cuceririi; Africa Occidentală franceză; politica britanică în colonii; b) Africa de vest contemporană: Senegal; Gambia; Insulele Capului Verde; Guinea-Bissau; Guinea; Sierra Leone; Liberia; Mali; Burkina Faso; Coasta de Fildeș; Ghana; Togo; Benin; Niger; Ciad; Nigeria;

- *vechea Africă bantu*: a) Africa centrală: popoarele de limbi adamawa-ubanguiene; populațiile bantu din Golful Guinea; popoarele din Congo; popoarele din zona savanei sudice; b) Africa orientală: regiunea marilor Lacuri; popoarele din zona de podiș; lumea swahili; Sultanatul Zanzibar; c) Africa australă: ținutul fluviului Zambezi; populațiile khoisan și bantu din sud; zulușii și vremea tulburărilor; ținutul fluviului Zambezi în secolul al XIX-lea;

- *Africa bantu începând din secolul al XIX-lea*: a) Africa Centrală colonială: competiția pentru Congo; Africa ecuatorială franceză; Camerunul colonial; statul independent Congo; Congo belgian; b) Africa Centrală contemporană: Camerun; Guinea Ecuatorială; Sao Tome și Principe; Gabon; Congo-Brazzaville; Republica Centrafricană; Congo-Kinshasa; c) Africa Orientală colonială; d) Africa Orientală contemporană: Kenya; Uganda; Tanzania; Rwanda; Burundi; e) Africa Australă colonială: burii și colonia Capului; expansiunea britanică; războiul burilor și formarea Uniunii Sud-Africane; Africa de Sud-Vest; Rhodesia și Nyassaland; Angola și Mozambic; f) Africa Australă contemporană: Angola; Zambia; Zimbabwe; Malawi; Mozambic; Botswana; Namibia; Swaziland; Lesotho; Africa de Sud;

- *Madagascarul și insulele*: malgașii; perioada colonială; Madagascarul după 1960; Comore; Mayotte; Reunion; Seychelles.

Un cititor avizat ar putea constata că, de-a lungul Istoriei, toate aceste părți și părțile ale continentului african au constituit adevărați poli de creștere regională, respectiv locală.

Tranziția demografică africană

Populațiile vorbitoare de limbi afro-asiatice ocupă nordul și nord-estul continentului. Pot fi deosebite 4 mari grupuri: 1. egiptean (de limbă egipteană veche); 2. berber (în întreaga Africă de nord, din vestul Egiptului și până la Oceanul Atlantic); 3. kușitic (în Masivul Etiopian și în Cornul Africii) și, 4. ciadian (la vest de Lacul Ciad)³.

³ După Jean Sellier, *Atlasul popoarelor din Africa*, traducere din limba franceză de Magda Stan, cartografie Bertrand de Brun și Anne le Fur, București, Editura Niculescu, 2003, p. 8

Extinderea demografică înainte de Hristos

Se pare că populațiile nigero-congoleze au drept leagăn de formare regiunea de pe cursurile superioare ale fluviilor Senegal și Niger. Din câte se știe, populații vorbitoare ale limbilor nigero-congoleze au ajuns în actualul Camerun, în cursul mileniului al II-lea î. Hr. Migrația a continuat apoi treptat către est și sud-est pentru a se transforma într-un proces major: expansiunea populației bantu către cele trei zări: Africa centrală, orientală și australă.

Unii dintre aceștia s-au răspândit la liziera nordică a pădurii ecuatoriale și au ajuns în regiunea Marilor Lacuri pe la sfârșitul mileniului I î.Hr., dacă nu chiar mai devreme. Expansiunea către interiorul pădurii pare să fi urmat cursul apei: triburile bantu au coborât pe afluenții din partea dreaptă a fluviului Congo, apoi au urcat pe acesta și pe afluenții săi de pe partea stângă pentru a ajunge în savanele situate la sud de pădure. Din această regiune și din Africa Orientală extinderea a continuat apoi spre sud: populațiile bantu au ajuns astfel al sud de Zambezi în secolul al IV-lea d.Hr., iar în secolul următor la sud de Limpopo⁴.

Arabii ocupau nord-estul Africii (Egiptul), cu multe mii de ani înainte de Hristos. Funjii ocupau Sudanul, iar evreii etiopieni ocupau Etiopia.

Extinderea și tranziția demografică după Hristos

În mod similar, extinderii demografice a populației bantu în partea de sud și sud-est a continentului african înainte de Hristos, a început și s-a desfășurat extinderea demografică a altor populații în celelalte părți ale continentului african după nașterea lui Hristos, astfel:

- populația arabă în Egipt și nordul Africii; populația turcă – tot în nordul Africii (Egipt, Libia, Tunisia, Marocul și Algeria de azi);
- populația mande în Ghana și Mali; populația hausa în savana centrală africană; popoarele akan, edo, ibo, fon și ewe în zona central africană; somalii estul Africii, în Somalia; burii în Africa de sud;
- popoarele europene au constituit colonii în țările Africii: englezii în Egipt și Africa de Sud; francezii în Algeria, Maroc și Tunisia și pe coasta occidentală a Africii; italienii în Etiopia; portughezii, olandezii și spaniolii – pe coasta de apus a Africii etc.

Tranziția demografică a cunoscut aspecte speciale în timpul perioadei coloniale a Africii, secolele al XIX-lea și al XX-lea. Nu trebuie uitat că de aici au plecat fiind vânduți ca sclavi zeci de mii de negri, care au recolonizat apoi sudul Statelor Unite, dar și insulele din arhipelagurile americane: Antilele Mari și Mici, Dominica, San Salvador sau nordul Americii de Sud (Guiana Britanică, Guiana Franceză etc.).

⁴ Jean Sellier, *Op. cit.*, p. 8

Africa a constituit nu numai “leagănul omenirii” aici fiind semnalăți primii oameni din genul *Homo Habilis* și *Homo Sapiens*, ci și izvorul demografic pentru continentul nord-american și pentru expansiunea numerică – fără precedent din secolul al XX-lea – a populației planetei. La sfârșitul anului 2007, numărul populației mondiale era de 6,6 miliarde locuitori, din care mai mult de jumătate trăiau în Asia (peste 60%)⁵. Continentul asiatic era de 5 ori mai populat decât cel african, de 6 ori mai populat decât Europa, de 7 ori mai populat decât America Latina.

China singură reunește tot atâția locuitori cât două continente întregi (Africa și Europa), iar India cât cele două Americi și Japonia la un loc. Din populația totală a Africii, 1/3 se regăsește în cele trei țări: Nigeria, Egipt și Etiopia. În Africa, tranziția demografică are specificul ei: populația Maghrebului s-a multiplicat de 5 ori, de la 11,5 milioane de locuitori în 1900 la 60 de milioane în 2007, iar în Africa de Vest de 7 ori, de la 27 de milioane de locuitori la 216,9 milioane în aceeași perioadă. Numărul populației fostelor colonii a devenit mult mai mare decât al vechilor metropole.

În rândul celor mai populate 10 țări ale lumii, în 2006, numai una – Nigeria – era de pe continentul african, iar în 2050, conform prognozelor tot o singură țară africană – Republica Democratică Congo va fi din acest continent (vezi tabelul de mai jos):

2006		2050	
Tara	Populatia (milioane)	Tara	Populatia (milioane)
China	1311	India	1628
India	1122	China	1437
S.U.A.	299	SUA	420
Indonezia	225	Nigeria	299
Brazilia	187	Pakistan	295
Pakistan	166	Indonezia	285
Bangladesh	147	Brazilia	260
Rusia	142	Bangladesh	231
Nigeria	135	Rep. Dem. Congo	183
Japonia	128	Etiopia	145

Sursa: *The World Almanac and Book of Facts*, 2007

⁵ Sursa: <http://www.creeaza.com/legislatie/demografie/EVOLUTIA-NUMERICA-A-POPULATIEI1223.php>, site vizitat pe 5 decembrie 2014, orele 13:32

"În Africa sunt acum 1,2 miliarde de oameni, iar estimările arată că în 20 de ani numărul lor va ajunge la 2,4 miliarde. Aceștia trebuie să mănânce, să se îmbrace, să doarmă", a spus omul de afaceri Ovidiu Tender la lansarea Topului Forbes 500 miliardari, pe 25 octombrie 2013⁶.

Optica Franței în relațiile cu Africa

14 țări africane – Benin, Burkina Faso, Guineea Bisau, Coasta de Fildeș, Mali, Niger, Senegal, Togo, Camerun, Republica Central Africană, Ciad, Congo, Guineea Ecuatorială și Gabonul - sunt încă forțate să plătească Franței taxe coloniale.

Când Franța a trimis soldați în Africa în anul 2013, unde are interese în domeniile petrol, gaze naturale, aur, uraniu, diamante și minerale feroase cu girul UE și NATO nimeni nu s-a revoltat. Intervenția militară a Franței în Africa, sprijinită pe plan diplomatic de alte state europene și, desigur, de SUA, are ca scop bogățiile pentru care se bat francezii.

Cele mai mari baze militare pe care Franța le deține în Africa se află la Djibouti (Etiopia), pe Insula La Réunion, din estul Madagascarului, la Dakar (Senegal) și la Libreville (Gabon). De asemenea, Franța mai are baze operaționale la Bangui (Republica Centrafricană), Abidjan (Coasta de Fildeș) și la N'Djamena (Ciad).

În Ciad, la N'Djamena, Franța are cantonați aproximativ 1.200 de soldați, pentru a sprijini guvernul președintelui Idriss Deby Itno. La sud, în capitala Republicii Centrafricane – Bangui, există nu mai puțin de 300 de militari, trimiși să ia parte la Operațiunea „Boali”. La Abidjan, având autoritatea Națiunilor Unite Americane, Franța a detașat circa 3.000 de soldați, care au menirea să aplaneze conflictul dintre rebelii care controlează partea de nord a statului african și guvern, acesta ocupând teritoriul din sud. Situația din Coasta de Fildeș se aseamănă izbitor cu cea din Mali, cel puțin din acest punct de vedere.

Optica africană a Chinei

China este partenerul comercial de bază al Africii, volumul anual al cifrei de afaceri chino-africane se apropie de 200 miliarde dolari. Investițiile directe ale Chinei în Africa depășesc cifra de 50 miliarde dolari anual. Peste 1 milion de cetățeni chinezi trăiesc în prezent pe continentul african. Numai în Angola sunt peste 350 mii de chinezi. 55% din forța de muncă a chinezilor din Africa lucrează în producția de alimente, culti-

⁶ Sursa: <http://www.business24.ro/articole>, site vizitat pe 5 decembrie 2014, orele 13:45

vând vaste terenuri arabile și pășuni care susțin chiar și economiile agrare africane respective.

În 2013, la începutul mandatului său prezidențial în fruntea Chinei, Xi Jinping a vizitat mai întâi Rusia, după care a mers în Tanzania, Africa de Sud și Republica Congo, anunțând astfel prioritățile externe ale mandatului său. Dacă vizita la Moscova a fost ușor înțeleasă prin dorința de a întări parteneriatul ruso-chinez - văzut ca o contrapondere la influența globală a SUA, turneul lui Xi Jinping în Africa a confirmat ceea ce analiștii au remarcat în ultimii ani: China este în plină ofensivă de cucerire a continentului negru, în timp ce Europa și SUA par să piardă tot mai mult teren.

Anunțând prima vizită a președintelui Chinei peste hotare, la jumătatea lunii martie 2013, fostul ministru chinez de externe, Yang Jiechi, spunea: “China și Africa sunt frați buni, prieteni buni și buni parteneri. Vizita noului lider al Chinei în Africa arată din plin importanța pe care o dăm legăturilor chinezo-africane”⁷. Autoritățile de la Beijing curtează Africa de decenii, dar eforturile lor s-au intensificat în ultimii ani, în contextul în care China urmărește să-și satisfacă nevoile tot mai mari pentru materii prime și energie. China importă 1,5 milioane de barili de petrol pe zi din Africa, circa 30% din importurile sale totale.

În 2012, fostul președinte Hu Jintao a oferit țărilor africane împrumuturi în valoare de 20 de miliarde pentru următorii trei ani, o parte din ceea ce China a numit politica de ajutor fără condiții. Măsura a fost extrem de apreciată în Africa, însă intens criticată în cancelariile occidentale, care critică Beijingul din cauză că închide ochii la abuzurile drepturilor omului și la corupția endemică din regiune doar pentru a primi acces la petrol, cupru și cherestea.

Interesul Chinei pentru Africa a stârnit îngrijorare mai ales în Europa de vest și Statele Unite, care asistă uimite la ofensiva politică, economică și energetică a Beijingului pe continentul negru. Senatorul Chris Coons, președintele Subcomitetului extern din Senat pentru Afaceri Africane, a cerut atunci reînnoirea rapidă a beneficiilor comerciale oferite de SUA pentru Africa, ca parte a unei strategii mai ample de combatere a influenței și a investițiilor în creștere ale Chinei pe continentul unde trăiesc aproape 1 miliard de oameni.

“Toate țările își impulsionează în prezent cooperarea cu Africa. China salută sincer o astfel de dezvoltare. În același timp, sperăm că toate părțile vor vedea cooperarea China-Africa într-o lumină obiectivă și vor respecta

⁷ Adrian Novac, *China + Africa = Love. O relație de iubire care îngrijorează SUA și Europa*, pe site-ul www.HotNews.ro, vizitat pe 25 martie 2013, orele 13:27

decizia Africii de a-și alege proprii partenerii de dezvoltare. Sperăm că vor exista mai multe schimburi și cunoaștere reciprocă și mai puține suspiciuni sau acuzații”, a mai afirmat fostul șef al diplomației chineze, Yang Jiechi.

La rândul său, trimisul special al Chinei pentru Afaceri Africane, ambasadorul Zhong Jianhua, a declarat că dezvoltarea economică și industrială a Africii ar putea-o depăși pe cea a Chinei dacă “continentul vede companiile chinezești ce activează acolo ca o competiție economică sănătoasă și nu ca instrumente ale exploatării. Obligația noastră este să vedem Africa devenind industrializată; vedem acest lucru ca pe o situație win-win, de aceea noul nostru președinte va vizita trei țări africane în martie (2013 – n.n.)... pentru a sublinia angajamentul nostru de creștere a Africii. Africa poate decide să preia frâiele dezvoltării economiei sale; să se folosească în modul cel mai bun de potențialul și economia sa pentru a concura cu China într-o manieră pozitivă”.

Concluzii

Africa este un continent minunat, cu bogății naturale, o istorie și populații fascinante, încă insuficient cunoscute, apreciate și valorificate, care s-a schimbat considerabil în ultimele 5-6 decenii, când majoritate țărilor acestui continentul și-au câștigat într-un fel independența politică.

În aceste decenii, continentul african – căruia i se cunoștea istoria doar din relatările celor care vedeau în el numai resurse de exploatat – a furnizat numeroase mărturii ale perioadelor sale de glorie referitoare la tradițiile orale, istorice și demografice, precum și studiile întreprinse de botaniști, zoologi, climatologi, pedologi și geologi.

Fenomenul care a marcat Africa în ultima jumătate de secol este cel al urbanizării crescute. De la descrierile unei Africi rurale – cum putea fi observată prin anii 50 ai secolului trecut, avem în prezent parte de studii despre avântul demografic al Africii (care a evoluat de la 110 milioane locuitori în 1900, la cca 500 milioane în 1950 și peste 1,4 miliarde azi în 2015), creșteri demografice spectaculoase mai ales la nivelul orașelor, unde sporul demografic anual este în medie de 7 la mia de locuitori, de peste 7-8 ori mai mare decât în țările europene, de exemplu. Deși hrănesc încă orașele, satele asigură cu greutate hrana pentru subzistența întregii populații, mai ales a celei urbane din zona respectivă. Concomitent, mase mari de populație se deplasează de la sat la oraș, în căutarea unui nou orizont existențial⁸.

⁸ Nantet, Bernard, Larousse. *Dicționar de istorie și civilizații africane*, traducere de Maria Cazanacli, Șerban Velescu și Henri Zalis, București, Editura Univers Enciclopedic, 2006, p. 5-6 (selectiv)